

प्रदेश राजपत्र

प्रदेश नं. ५, प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४) बुटवल, रूपन्देही, साउन २८ गते, २०७७ साल (संख्या १३)

भाग ३

प्रदेश सरकार

सामाजिक विकास मन्त्रालयको सूचना

प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७७।०४।२२ को निर्णयानुसार "प्रदेश स्वास्थ्य तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७" सम्बन्धी सूचना सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

प्रदेश स्वास्थ्य तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना: प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित सरकारी, सामुदायिक, राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी र निजी संघ संस्थाहरुबाट सञ्चालन गरिने स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम कार्यक्रमहरुमा एकरूपता, पारदर्शिता, मितव्ययिता कायम गर्न, तालिम एकीकृत, समन्वयात्मक र गुणस्तरीय बनाउन, मानव श्रोतको विकास, जनशक्तिको लगत र परिचालन व्यवस्थित गर्न, स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमहरुको नियमन, प्रमाणीकरण (Certification) र प्रत्यायन (Accreditation) गर्न तथा स्वास्थ्यकर्मीको ज्ञान र सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सक्षम बनाउन वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश नं. ५, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा २ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले देहायको कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "प्रदेश स्वास्थ्य तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "अन्य सरकारी निकाय" भन्नाले खण्ड (ज) बाहेकको अन्य सरकारी निकायहरुलाई सम्झनु पर्छ।

(ख) "केन्द्र" भन्नाले प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय मातहतको स्वास्थ्य तालिम केन्द्र सम्झनु पर्छ।

(ग) "निर्देशक समिति" भन्नाले दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिमको स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समितिलाई सम्झनु पर्छ।

(घ) "प्रदेश" भन्नाले प्रदेश नं. ५ लाई सम्झनु पर्छ।

- (ड) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।
- (च) "संघ संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई नेपालमा कार्य गर्ने स्वीकृति पाएका सार्वजनिक, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी, सामुदायिक र निजी संघ संस्थाहरूलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "व्यवस्थापन समिति" भन्नाले दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिमको स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले स्वास्थ्य चौकी, आयुर्वेद औषधालय, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, प्रादेशिक अस्पताल तथा अन्य अस्पतालहरू, आयुर्वेद चिकित्सालय, स्वास्थ्य कार्यालय, आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य निर्देशनालय, प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र आदिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (झ) "स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम" भन्नाले प्रबर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक र प्रशामक स्वास्थ्य सेवाहरूसँग सम्बन्धित तालिमलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले नेपाल मेडिकल काउन्सिल, नेपाल आयुर्वेद चिकित्सा परिषद्, नेपाल फार्मसी परिषद्, नेपाल नर्सिङ परिषद् र नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद्मा दर्ता भएका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ट) "तालिम प्रदायक संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून अनुसार दर्ता वा नवीकरण भई केन्द्रबाट यस कार्यविधि बमोजिम स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा तालिम सञ्चालन गर्ने अनुमति लिएका संघ संस्थाहरूलाई

सम्झनु पर्छ । यस शब्दले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम अनुसार स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने सरकारी स्वास्थ्य संस्थालाई समेत जनाउँदछ ।

- (ठ) "तालिम/तालिम कार्यक्रम" भन्नाले मानवीय स्वास्थ्य सम्बन्धी ज्ञान, धारणा, व्यवहार, सीप र दक्षता अभिवृद्धि गर्न र सुधार ल्याउन सञ्चालन गरिने सबै प्रकारका तालिम कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु सम्झनु पर्छ ।
- (ड) "प्रशिक्षक/सहजकर्ता/श्रोतव्यक्ति" भन्नाले तालिम केन्द्रमा सूचीकृत भई मानव संशाधन विकाससँग सम्बन्धित कुनै पनि विषय तथा प्रशिक्षण विधिको ज्ञान, सीप र दक्षता भएको र उक्त ज्ञान, सीप र दक्षता अरुलाई प्रवाह गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) "साझेदार निकाय" भन्नाले नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारसँग भएको सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने प्रदेशभित्र कार्य गर्ने संयुक्त राष्ट्र संघीय वा विकास साझेदार निकायहरुलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ण) "स्थानीय तह" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिमको स्थानीय तहलाई सम्झनु पर्छ ।

३. तालिम सञ्चालन गर्ने: (१) केन्द्रले प्रदेशभित्रका स्वास्थ्यकर्मीको ज्ञान, सीप र दक्षता विकास गर्न र स्वास्थ्य सेवा गुणस्तरीय बनाउन आवश्यक पर्ने दफा ११ मा उल्लेखित स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्न, गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तालिम सञ्चालन गर्दा केन्द्रले प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायसँग समन्वय र सहकार्यमा गर्न सक्नेछ।

(३) प्रदेश भित्रको कुनै स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र अन्य सरकारी निकायले स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्न चाहेमा यस कार्यविधि बमोजिम केन्द्रबाट अनुमति लिनु पर्नेछ।

तर, प्रदेश सरकार मातहतका स्वास्थ्य संस्थाले वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रममा उल्लेखित अनुसूची-१३ बमोजिम आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने तालिमहरु केन्द्रलाई जानकारी गराई सञ्चालन गर्न बाधा पुग्ने छैन।

(४) केन्द्रले स्थानीय तहसँग सहकार्य गरी स्थानीय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई सहभागी गराई तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, गराउन सक्नेछ।

(५) सरकारी निकाय, विकास साझेदार वा संघ संस्थाले केन्द्रलाई तालिम सञ्चालन गर्न अनुरोध गरेमा यस कार्यविधिमा उल्लेखित मापदण्डको पालना गरी तालिम सञ्चालन गर्न, गराउन सक्नेछ।

(६) यस कार्यविधि बमोजिम तालिम प्रदायकले तालिम सञ्चालन गर्दा तालिम व्यवस्थापन चक्र (योजना, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन) प्रक्रिया अनुशरण गरी सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(७) तालिम प्रदायकले सैद्धान्तिक ज्ञान र सीप प्रदान गर्नुपर्ने तालिममा बढीमा ३० जना र प्रयोगात्मक र दक्षतामा आधारित तालिममा बढीमा १४ जना सहभागी हुने गरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(८) विशेष प्राविधिक सीप प्रदान गर्नुपर्ने तालिम बाहेक सामान्यतया प्रशिक्षक र सहभागी अनुपात १:३० हुनेगरी तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(९) तालिम प्रदायक संस्थाले कुनै विषयको तालिम सञ्चालनका लागि केन्द्रमा प्रमाणीकरण भएका प्रशिक्षक नभएमा वा अपर्याप्त भएमा नेपाल सरकार तथा अन्य प्रदेश अन्तर्गत सूचीकृत प्रशिक्षकबाट तालिम सञ्चालन गर्नसक्नेछ।

४. तालिमको कार्यक्रम नीति सम्मत हुनुपर्ने: (१) प्रदेश स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको मार्गदर्शनका रूपमा राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६, प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०७७ र प्रदेश आवधिक योजनाहरू रहनेछन्।

(२) कुनै पनि स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायले सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको कानून, नीति, मापदण्ड र कार्यक्रम सम्मत भई स्वास्थ्य सेवाको प्रभावकारिता र गुणस्तरीयता बढाउनलाई सहयोग गर्ने हुनुपर्नेछ।

(३) उपदफा (१) र (२) विपरित सञ्चालन हुने स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमहरूको स्थगन गर्ने वा अनुमति खारेज वा प्रमाणीकरण नगर्ने नगराउने सम्बन्धी अधिकार केन्द्रमा निहित रहनेछ।

५. तालिम आवश्यकता पहिचान वा निर्धारण गर्नुपर्ने: (१) केन्द्रले तालिम आवश्यकता पहिचान गरी प्रदेशको आवश्यकता अनुसार तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(२) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता पहिचान गर्दा व्यक्तिगत तथा संस्थागत कार्य सम्पादन सुधारका सूचकहरूको समेत पहिचान गर्नु पर्नेछ।

(३) तालिम आवश्यकता पहिचानका लागि स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तह समेतको समन्वय, सहकार्य र सहजीकरणमा केन्द्रले प्रदेशभित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट तालिम लिएका र नलिएका कर्मचारीहरूको विवरण लिई लगत तयार र अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।

(४) केन्द्रले तालिम आवश्यकता पहिचान गर्दा तालिम प्रदायक संस्थाको नक्साङ्कन गर्नुपर्नेछ।

६. तालिमको पाठ्यक्रम र सामग्री तयार गर्नुपर्ने: (१) तालिम सञ्चालन गर्न केन्द्रले नयाँ पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण निर्देशिका र सन्दर्भ सामग्री निर्माण गरी वा स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहबाट तयार गरिएका पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण निर्देशिका र सन्दर्भ सामग्री आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी यस कार्यविधि बमोजिम स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

तर, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र मातहतका निकाय र मन्त्रालय वा मातहतका निकायबाट तयार गरिएका कार्यक्रमसँग सम्बन्धित पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण निर्देशिका तथा सन्दर्भ सामग्री केन्द्रले स्वीकृति गराउनु पर्नेछैन।

(२) तालिमको पाठ्यक्रम तयार गर्दा विषयको सैद्धान्तिक, व्यवहारिक तथा प्रयोगात्मक पक्षलाई समेटी तयार गर्नुपर्नेछ।

(३) स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहले स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमको तालिम योजना स्वीकृत भएपछि केन्द्रको समन्वयमा तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(४) तालिम सञ्चालन गर्दा प्रशिक्षकले सम्भव भएसम्म पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण निर्देशिका र सन्दर्भ सामग्रीको आधारमा उपयुक्त विधि/ प्रविधि मार्फत प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ।

(५) तालिम प्रदायक संस्थाले नयाँ विषयमा तालिम सञ्चालन गर्दा केन्द्रबाट पाठ्यक्रम स्वीकृत गराएर मात्र तालिम सञ्चालन गर्न सक्नेछन र यसरी स्वीकृत भएको पाठ्यक्रम आवश्यकता अनुसार केन्द्रको स्वीकृतिमा अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।

७. प्रशिक्षक प्रमाणीकरण भएको हुनुपर्ने: (१) स्वास्थ्य सम्बन्धी क्लिनिकल तालिममा प्रशिक्षक हुन क्लिनिकल तालिम सीप (Clinical Training Skill) र अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको लागि सम्बन्धित विषयको तालिमको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम लिएको हुनुपर्नेछ।

तर, प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम नभए तापनि सम्बन्धित विषय विज्ञलाई (Post Graduate Diploma/ Degree) वाह्य प्रशिक्षक हुन बाधा पुग्नेछैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको क्लिनिकल तालिम प्राप्त प्रशिक्षकलाई तालिमको प्रोभिजनल प्रमाणपत्र केन्द्रले प्रदान गर्नेछ। यसरी प्रमाणपत्र प्राप्त प्रशिक्षकले सम्बन्धित विषयको तालिममा कम्तीमा २ (दुई) ब्याच सह-प्रशिक्षकको रूपमा दक्षता प्रस्तुत गरे पश्चात मुल प्रमाणपत्र केन्द्रले प्रदान गर्नेछ।

(३) प्रशिक्षक प्रमाणीकरण गर्नका लागि केन्द्रले आवश्यकता र उपयुक्तताको आधारमा अनुसूची-१, २, ३ र ४ बमोजिमका फारमहरू प्रयोग गरी लेखाजोखा र मूल्याङ्कनको आधारमा प्रशिक्षकको प्रमाणीकरण गर्नेछ।

(४) प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको ३ वर्षसम्म पनि सम्बन्धित विषयको तालिममा प्रशिक्षण नगरेको भएमा प्रशिक्षकको सूचीबाट हटाइनेछ र पुनः प्रशिक्षक हुन चाहेमा कम्तीमा २ (दुई) ब्याच सह-प्रशिक्षक भएर काम गर्नु वा पुनर्ताजगी तालिममा सहभागी हुनुपर्नेछ।

८. तालिमका प्रशिक्षक र तालिम स्थलको सूची (रोष्टर) तयार गर्नुपर्ने: (१) तालिम सञ्चालन गर्दा केन्द्रमा सूचीकृत भएको तालिम स्थानमा केन्द्रको रोष्टरमा नाम समावेश भएका प्रशिक्षक वा विषय विज्ञबाट मात्र गराउनु पर्नेछ।

(२) तालिमका प्रमाणित प्रशिक्षक र तालिम स्थलहरूको रोष्टर केन्द्रले तयार गरी अद्यावधिक गर्नेछ।

(३) प्रमाणित प्रशिक्षक स्वयंले आवेदन दिई वा सूचना प्रकाशन वा वेब वा अनलाईन वा अन्य माध्यम प्रयोग गरी आवेदन माग गरी केन्द्रले रोष्टर तयार गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम नेपालभरीका प्रमाणित प्रशिक्षकले रोष्टरमा सूचिकृत हुन आवेदन दिन सक्नेछन।

(५) उपदफा (३) बमोजिमको तालिमका प्रमाणित प्रशिक्षक र तालिम स्थलहरूको रोष्टर तयार गर्नका लागि स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहहरूको सहयोग लिन सकिनेछ।

(६) केन्द्रको रोष्टर उपदफा (२) बमोजिम तयार नभएसम्मका लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र वा अन्य प्रदेशबाट प्रमाणित प्रशिक्षक केन्द्रले प्रयोग गर्न कुनै बाधा पर्नेछैन।

(७) केन्द्रको दरबन्दीमा पदस्थापना भएका प्रशिक्षकहरूले सूचिकृत हुन निवेदन दिएपछि रोष्टरमा सूचिकृत गरिनेछ।

९. तालिममा सहभागी मनोनयन र सहभागिता सुनिश्चित गर्नुपर्ने: (१) तालिमका सहभागी छनौटका विधि, प्रक्रिया र मापदण्ड केन्द्रले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निर्धारित विधि, प्रक्रिया र मापदण्डका आधारमा स्वास्थ्य संस्था वा संघ संस्था वा साझेदार निकाय वा स्थानीय तह वा अन्य सरकारी निकायहरूले सहभागी मनोनयन गर्ने र तालिममा सहभागिताका लागि पठाउन सक्नेछन।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम तालिममा मनोनयन हुने सहभागीहरूलाई केन्द्र वा सम्बन्धित निकायले आवश्यक विवरण उल्लेख गरी सहभागिताको लागि आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ।

(४) तालिममा सहभागी प्रशिक्षक र प्रशिक्षार्थीहरूले तालिमको पहिलो दिनमा अनुसूची-५ बमोजिमको तालिम दर्ता फारम भर्नुपर्नेछ।

(५) अनुसूची-५ बमोजिमको तालिम दर्ता फारम सम्बन्धित तालिम कार्यक्रम संयोजकले सिफारिस गरी प्रमाणीकरणको लागि केन्द्रमा पठाउनुपर्नेछ।

(६) तालिमको सहभागिता सुनिश्चितताको लागि सहभागीहरूलाई तोकिएको समयमा अनुसूची-६ बमोजिम हाजिर गराउनुपर्नेछ।

(७) निर्धारित विधि, प्रक्रिया र मापदण्डभन्दा फरक आधार, योग्यता भएका सहभागीहरूलाई तालिममा सहभागी गराइने छैन।

(८) उपदफा (७) बमोजिम तालिममा सहभागी नगराइएकाको आर्थिक भार आयोजकले व्यहोर्ने छैन।

(९) कारणवस मनोनयन भएका सहभागी तालिममा उपस्थित हुन नसक्ने भएमा तालिम व्यवस्थापन गर्ने निकाय वा केन्द्रले सहभागी हेरफेर गर्नसक्नेछ।

(१०) तालिम कार्यक्रमको कार्यतालिका दैनिक कम्तीमा ६ घण्टाको हुनुपर्नेछ।

(११) संघ संस्था वा साझेदार निकाय वा अन्य सरकारी निकायको योजना र केन्द्रसँगको समन्वयमा प्रदेश भित्र सञ्चालन हुने कुनै पनि तालिममा अन्य प्रदेशको कर्मचारीको पनि सहभागिता गराउनु पर्ने भएमा केन्द्रले मन्त्रालयको सहमतिमा सहभागी गराउन सक्नेछ।

१०. प्रत्यायन गरिएका (Accredited) र स्वीकृत तालिम स्थलबाट तालिम

सञ्चालन गर्नुपर्ने: (१) स्वास्थ्य सम्बन्धी विषयमा तालिम प्रदान गर्दा केन्द्रबाट प्रत्यायन गरिएका तालिम स्थल वा केन्द्रले अनुमति प्रदान गरेका स्थानमा मात्र तालिम सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(२) तालिम स्थलको प्रत्यायनका लागि वा तालिम हुने स्थानको स्वीकृतिका लागि प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहले आफ्नो पूर्वाधार, स्रोत साधन र सुविधाको विवरण सहित केन्द्रमा आवेदन दिनुपर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त आवेदनको आधारमा केन्द्रले विषय विज्ञ खटाई तालिम स्थलको लेखाजोखा (Training Site Assessment) र मूल्याङ्कन गर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम खटिएका विषय विज्ञले अनुसूची-७ बमोजिमको विधिका आधारमा गरेको सिफारिस बमोजिम केन्द्रले देहायको आधारमा तालिम स्थलको प्रत्यायन र स्वीकृति दिनसक्नेछः-

- (क) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता एवम् नवीकरण,
- (ख) सम्बन्धित निकायबाट सेवा सञ्चालनका लागि अनुमति प्राप्त,
- (ग) संस्थाको तालिम सञ्चालन गर्ने मनसाय,
- (घ) तालिम सञ्चालन हुने भवनको सम्बन्धित स्थानीय तहबाट भवन निर्माण सम्पन्न प्रतिवेदन,
- (ङ) तोकिएको मापदण्ड अनुसार सेवाको प्रवाह,
- (च) सम्बन्धित सेवाका सेवाग्राहीको चाप,
- (छ) भौतिक पूर्वाधारको पर्याप्तता,
- (ज) मापदण्ड बमोजिम प्रशिक्षकको उपलब्धता,
- (झ) सरकारी निकायको संलग्नता,
- (ञ) उपयुक्त प्रविधिको उपलब्धता,
- (ट) उपयुक्त स्थान,
- (ठ) तोकिएको मापदण्ड अनुसारको शिक्षण सिकाई समाग्री/उपकरणको उपलब्धता।

(५) तालिम स्थल स्वीकृतिका लागि देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुरा गर्नुपर्नेछः

- (क) कम्तीमा ३० जना क्षमताको तालिम हल भएको,
- (ख) आवश्यकता अनुसार तालिम हलमा फर्निसिङ्गको व्यवस्था रहेको,
- (ग) तालिम हल उज्यालो, वातानुकूलित वा पंखा वा अन्य आवश्यक पूर्वाधार जडान भएको,
- (घ) महिला र पुरुषको संख्याको आधारमा छुट्टाछुट्टै शौचालय र हात धुने सुविधा भएको,
- (ङ) स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था भएको,
- (च) प्रशिक्षार्थी र प्रशिक्षकलाई सन्दर्भ सामग्री र पुस्तक सहित पुस्तकालयको व्यवस्था भएको,
- (छ) तालिम हलमा एल.सी.डी. प्रोजेक्टर र हार्डट बोर्डको व्यवस्था भएको,
- (ज) सम्बन्धित विषयमा तालिम प्राप्त योग्य र दक्ष प्रशिक्षक/सहजकर्ता भएको,
- (झ) तालिम सामग्री राख्ने, तयारी गर्ने, प्रयोगात्मक अभ्यास गर्ने थप कक्ष र सुविधा भएको,
- (ञ) सहभागीलाई खान बस्नको लागि प्रबन्ध सुनिश्चित भएको,
- (ट) यातायातको दृष्टिकोणले पायक पर्ने स्थानमा भएको,
- (ठ) तालिमको लागि आवश्यक पर्ने तोकिएको न्यूनतम सेवाम्राहीको संख्या भएको,
- (ड) प्रचलित कानूनले निर्धारण गरेका अन्य मापदण्डहरु।

(६) तालिमको गुणस्तर सुधारको लागि अनुसूची-७ बमोजिमका विधिहरू प्रयोग गरी केन्द्रले आन्तरिक वा बाह्य विज्ञ मार्फत तालिम स्थलको लेखाजोखा र मूल्याङ्कन गर्नेछ।

(७) तालिम स्थल हुन अनुसूची-७ बमोजिमका विधिहरूका आधारमा मूल्याङ्कन गर्दा न्यूनतम ८० प्रतिशत अंक प्राप्त गरेको र पूर्ण तालिम स्थल हुन उपयुक्त छ भनि विषय विज्ञको टोलीबाट सिफारिस सहितको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा केन्द्रले स्वीकृति प्रदान गर्नेछ।

तर, ६० प्रतिशत भन्दा बढी र ८० प्रतिशत भन्दा कम अंक प्राप्त गरेमा अस्थायी तालिम स्थलको रूपमा केन्द्रले स्वीकृत दिन सक्नेछ। यस्ता स्थलले स्वीकृत दिएको तालिम ३ ब्याच सम्पन्न भए पश्चात मूल्याङ्कन गर्दा कम्तीमा ८० प्रतिशत अंक प्राप्त गरेमा पूर्ण तालिम स्थलको स्वीकृति दिइनेछ, अन्यथा अस्थायी स्वीकृति रद्द गरिनेछ।

(८) उपदफा (७) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट अनुसूची-८ बमोजिम स्वीकृत तालिम स्थलहरूले पुनः स्वीकृति लिनुपर्ने छैन।

तर, उपदफा (७) बमोजिम अस्थायी तालिम स्थलको सूचीबाट हटाईएका तालिम स्थलहरूले केन्द्रबाट पुनः स्वीकृति लिनुपर्नेछ।

(९) तालिमको गुणस्तर, स्थलको उपलब्धता र केन्द्रको आवश्यकताको आधारमा प्रदेश बाहेक अन्य प्रदेश र संघबाट सूचीकृत तालिम स्थलहरूमा पनि तालिम सञ्चालन गर्न कुनै बाधा पर्नेछैन।

(१०) केन्द्रबाट स्वीकृत तालिम स्थलबाट क्लिनिकल तालिम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

तर, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र वा अन्य प्रदेशबाट स्वीकृत तालिम स्थलहरू प्रयोग गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन।

(११) विषयगत तालिम स्थल स्वीकृति दिन वा प्रमाणीकरण गर्न आवश्यक पर्ने यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका मापदण्ड राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको मापदण्ड प्रतिकूल नहुने गरी केन्द्रले तयार गरेर मन्त्रालयबाट स्वीकृत गराई प्रयोग गर्न सक्नेछ।

(१२) राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट विगतमा स्वीकृति दिइएका प्रदेश अन्तर्गतका तालिम स्थलको पूर्वाधार, दक्ष जनशक्ति, तालिम सामग्री, सुविधा र अन्य मापदण्डको आधारमा स्थलगत अवलोकन गरी निरन्तरता दिने वा पृष्ठपोषण दिई सुधार गरी सुचारु गर्ने वा स्वीकृति स्थगन गर्ने कार्य केन्द्रले गर्नसक्नेछ।

(१३) उपदफा (१२) बमोजिमको स्थलगत अवलोकन गर्दा आवश्यक ठानेमा केन्द्रले राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट अधिकृत प्रतिनिधि आमन्त्रण गर्नसक्नेछ।

११. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको प्रकार, क्षेत्र, विषय र अवधि: (१) सामान्यतया स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम कार्यक्रमका प्रकार देहाय बमोजिमका हुनेछन:-

- (क) माष्टर/प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम
- (ख) अभिमुखीकरण
- (ग) प्राविधिक सीप विकास वा दक्षता अभिवृद्धि तालिम
- (घ) तालिम तथा अनुसन्धान विधिगत तालिम
- (ङ) स्वास्थ्य क्षेत्रको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तालिम
- (च) स्वास्थ्य व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकास तालिम
- (छ) स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन तालिम

(ज) समुदाय विकास तथा परिचालन तालिम

(झ) सेवाकालीन, सेवा प्रवेश, आधारभूत, पुनर्ताजगी र स्तरवृद्धि तालिम

(ञ) पोषण सुधार सम्बन्धी तालिम

(२) स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्य गर्ने स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायको कार्य प्रकृति अनुसार उपदफा (१) मा उल्लेख भएका बाहेक स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य तालिमहरू पनि सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(३) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको क्षेत्र, विषय र अवधि अनुसूची-९ बमोजिमको हुनेछ।

(४) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमहरूको कार्यविधि, निर्देशिका र विवरण (परिचय, उद्देश्य, अवधि, प्रशिक्षक र सहभागी संख्या, सहभागी छन्नाटक आधार, प्रशिक्षकको योग्यता आदि) यस कार्यविधि वा कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

१२. तालिम मूल्याङ्कन र प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने: (१) तालिममा सहभागी भई तालिमको प्रमाण पत्र प्राप्त गर्न तालिमको अन्तिम मूल्यांकनमा सहभागीले ८५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी अंक प्राप्त गरेको र शत प्रतिशत रुजु हाजिर भएको हुनुपर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मापदण्ड पुरा गरेका सहभागीहरूलाई तालिम संयोजकको सिफारीसमा अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा प्रमाणपत्र केन्द्रले प्रदान गर्नेछ।

(३) तालिमको अन्तिम दिनमा तालिम संयोजक र प्रशिक्षकले सहभागीहरुबाट तालिम प्रक्रिया र व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुसूची-११ बमोजिम मूल्याङ्कन गराउनुपर्नेछ।

१३. स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समिति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रदेश भित्रका स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको मार्गदर्शन, निर्देशन, अनुगमन, अनुमोदन गर्नका लागि देहाय बमोजिम स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समिति गठन हुनेछ :-

(क) सचिव, सामाजिक विकास मन्त्रालय संयोजक

(ख) निर्देशक, स्वास्थ्य निर्देशनालय सदस्य

(ग) निर्देशक, प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र सदस्य

(घ) उपसचिव प्रतिनिधि, मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय सदस्य

(ङ) प्रमुख, प्रशासन तथा योजना महाशाखा, सामाजिक विकास मन्त्रालय सदस्य

(च) प्रमुख, अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखा, सामाजिक विकास मन्त्रालय सदस्य

(छ) निर्देशक, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र सदस्य सचिव

(२) निर्देशक समितिको सचिवालयको काम केन्द्रले गर्नेछ।

(३) निर्देशक समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ तर दुई बैठक बीचको अवधि चौमासिक भन्दा बढी हुनेछैन।

(४) कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ।

(५) निर्देशक समितिलाई आवश्यक लागेमा स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहका विशेषज्ञ वा अन्य व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्नसक्नेछ ।

१४. स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: स्वास्थ्य

तालिम निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनमा निर्देशन दिने,
- (ख) पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण निर्देशिका र सन्दर्भ सामग्रीहरूलाई आवश्यकता अनुसार स्वीकृतिका लागि सिफारिस गर्ने,
- (ग) स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा आवश्यक स्वीकृत गर्ने,
- (घ) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम कार्यक्रमहरू नियमन गर्न निर्देशन दिने,
- (ङ) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम कार्यक्रमहरू अनुगमन तथा समीक्षा गर्ने,
- (च) स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समितिको सिफारिस बमोजिम तालिम शुल्क निर्धारण गर्ने।

१५. स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रदेशभित्रका

स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम व्यवस्थापन गर्नका लागि देहाय बमोजिम स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समिति गठन हुनेछः-

(क) निर्देशक, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	संयोजक
(ख) ब.जनस्वास्थ्य प्रशासक, स्वास्थ्य निर्देशनालय	सदस्य
(ग) नर्सिङ अधिकृत प्रतिनिधि, लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल	सदस्य
(घ) आयुर्वेद चिकित्सक, अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखा, मन्त्रालय	सदस्य

(ड) स्वास्थ्य शिक्षा प्रशासक/ अधिकृत,

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र

सदस्य सचिव

(२) समितिको सचिवालयको काम केन्द्रले गर्नेछ।

(३) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ।

(४) बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(५) समितिको आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषय विज्ञ वा अन्य व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्नसक्नेछ।

१६. स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: स्वास्थ्य तालिम व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समितिको निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने,

(ख) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन गर्ने,

(ग) तालिम, प्रशिक्षक र सहभागीहरूको मापदण्ड, प्रोटोकल, योग्यता र अवधि निर्धारण गर्ने,

(घ) विद्यमान तालिम सुधार र नयाँ तालिमहरूको प्रस्ताव निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने,

(ड) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम पाठ्यक्रम स्वीकृतिको लागि निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने,

(च) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम पाठ्य सामग्रीहरू स्वीकृत गर्ने,

(छ) प्रचलित कानून बमोजिम प्रति व्यक्ति प्रति तालिम खर्चको ईकाई दर तयार गरी निर्धारणको लागि स्वास्थ्य तालिम निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने,

(ज) स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको प्रमाणीकरण गर्ने र तालिम स्थलको प्रत्यायन (Accreditation) को लागि निर्देशक समिति समक्ष सिफारिस गर्ने ।

१७. समन्वय गरी तालिम सञ्चालन गर्नसक्ने: (१) स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायको कार्य योजनामा परेको तालिमहरू केन्द्रसँग सम्झौता गरी तालिम सञ्चालनको लागि केन्द्रलाई कार्यक्रम र बजेट उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्राप्त हुने कार्यक्रम र बजेट प्रदेश सरकारको निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्ड र प्रचलित कानून अनुसार सञ्चालन र खर्च गर्नुपर्नेछ।

१८. सःशुल्क तालिम सञ्चालन गर्नसक्ने: (१) संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायको अनुरोधमा तालिमका लागि तोकिएका योग्य व्यक्तिलाई निर्देशक समितिले तोके बमोजिम शुल्क लिई केन्द्रले तालिममा सहभागी गराउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तालिम सञ्चालन र सहभागिताका लागि संघ संस्था, साझेदार निकाय, स्थानीय तह र अन्य सरकारी निकायले केन्द्रमा पत्राचार गर्नुपर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम तालिम सञ्चालनको लागि मागको आधारमा केन्द्रले आवश्यकतानुसार तालिम गराउने व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

१९. दूरशिक्षा/तालिम वा मिश्रित सिकाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नसक्ने: (१) केन्द्रले उपयुक्त आधुनिक प्रविधिको छनौट गरी दूरशिक्षा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नसक्नेछ।

(२) स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूको ज्ञान र सीपलाई अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गराउन उपयुक्त आधुनिक साधनको प्रयोग गरी मिश्रित सिकाई (Blended Learning) तालिम कार्यक्रम केन्द्रले सञ्चालन गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको तालिम सञ्चालनका लागि पूर्व परीक्षा अनलाईन प्रणालीबाट लिइनेछ। पूर्व परीक्षामा कम्तीमा ५० प्रतिशत अङ्क ल्याउने सहभागीहरूलाई स्व-अध्ययन सामग्री पठाइनेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम तालिम अध्ययन सामग्रीका लागि लाग्ने सम्पूर्ण खर्च संघ, प्रदेश वा स्थानीय सरकारले व्यहोर्ने अवस्थानभएमा सहभागी स्वयंले व्यहोर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम तालिमका सहभागीहरूको निश्चित अवधिमा अनलाईन प्रणालीबाट Post Test परीक्षा लिइनेछ र परीक्षामा कम्तीमा ८५ प्रतिशत अङ्क ल्याउने सहभागीहरूलाई केन्द्रले प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ।

२०. अनुगमन, अभिलेखन र प्रतिवेदन गर्नुपर्ने: (१) स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकायले सञ्चालन गरेका स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको अनुगमन र अभिलेखनको व्यवस्थापन केन्द्रले गर्नेछ। स्थानीय तहले सञ्चालन गरेका तालिमको हकमा सम्बन्धित स्थानीय तहको समन्वय, सहकार्य र सहमतिमा अनुगमन र अभिलेखको व्यवस्थापन केन्द्रले गर्नसक्नेछ।

(२) तालिमहरूको सूचना व्यवस्थित गर्न, अनुगमन, पृष्ठपोषण र प्रतिवेदन प्रणालीलाई प्रभावकारी तथा वैज्ञानिक बनाउनका लागि केन्द्रले तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Training Information

Management System-TIMS) को विकास र कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

(३) तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली चुस्त र प्रभावकारी बनाउन उपदफा (२) बमोजिमको प्रणाली केन्द्रले आवश्यक समन्वय, सहकार्य र सहमतिमा स्थानीय तहसम्म बिस्तार गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको प्रणाली विकास नभएसम्म केन्द्रले राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट प्रदेशहरूका लागि निर्मित तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली प्रयोग गर्न सक्नेछ।

(५) तालिम लिएका प्रशिक्षार्थीहरूले तालिममा हासिल गरेको ज्ञान, सीप र दक्षता मूल्याङ्कन गर्न र तालिम पश्चात आफ्नो कार्यक्षेत्रमा सो ज्ञान, सीप र दक्षता प्रयोग गरी सेवा उपलब्ध गरे, नगरेको एकिन गरी उनीहरूलाई आवश्यकता अनुसार कार्यस्थलमा नै कोचिंग गरी पुनर्ताजगीकरण गर्न फलोअप कार्य केन्द्र र तालिम स्थलका प्रशिक्षकले गर्नसक्नेछन् ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम अनुगमनको समयमा औजार, उपकरण, पूर्वाधार, सामग्री, औषधिको उपलब्धता र समस्याको अध्ययन गर्ने र कार्यस्थल मै समाधानका उपाय बारे छलफल गर्नुपर्नेछ।

(७) उपदफा (५) र (६) बमोजिमको अनुगमन कार्य केन्द्र र तालिम स्थलका प्रशिक्षकले आधुनिक संचार माध्यम वा अनलाइन माध्यम प्रयोग वा स्थलगत भ्रमण गरी गर्न सक्नेछ ।

(८) स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकायले सञ्चालन गरेका तालिमको प्रतिवेदन अनुसूची-१२ बमोजिमको ढाँचामा केन्द्रमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

२१. तालिममा स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहको भूमिका: (१) प्रदेश भित्रको तालिम योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुपरीवेक्षण र मूल्याङ्कन गर्ने मुख्य भूमिका र जिम्मेवारी मन्त्रालय र केन्द्रको हुनेछ।
- (२) मन्त्रालय र केन्द्र लगायत स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था, साझेदार निकाय र स्थानीय तहहरूको तालिममा रहने भूमिका अनुसूची-१३ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ।
२२. तालिममा हुने खर्च रकमको मापदण्ड: तालिम सञ्चालनका लागि विभिन्न खर्च शीर्षकमा आवश्यक पर्ने खर्चको मापदण्ड प्रदेश सरकारको प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ। प्रदेश सरकारको खर्च मापदण्डमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख नभएमा नेपाल सरकारको स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको कार्यक्रम सञ्चालन तथा बजेट खर्च निर्देशिका, २०७५ र अर्थ मन्त्रालयको कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ बमोजिम खर्च गर्न सकिनेछ।
२३. पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई लागू गर्न सकिने: (१) यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका विषयहरूमा राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको पाठ्यक्रम, पाठ्यसामग्री, कार्यविधि र मापदण्ड बमोजिम हुनेछ।
- (२) प्रदेशको आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामग्री केन्द्रले तयार गरी मन्त्रालयबाट स्वीकृत गराइ लागू गर्न सक्नेछ।
२४. तालिम स्थलको अनुमति र प्रशिक्षकको प्रमाणीकरण खारेज हुनसक्ने: (१) केन्द्रले देहाय बमोजिमको अवस्थामा कुनै स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था र

साझेदार निकायको तालिम स्थललाई दिएको तालिम अनुमति खारेज गर्न सक्नेछः-

- (क) तालिम सम्बन्धी सम्झौता अनुसारको काम नगरेमा,
- (ख) तालिम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत मापदण्ड, स्तर वा गुणस्तर पूरा नगरेमा,
- (ग) तालिम सञ्चालन गर्न अनुमति लिई लगातार तीन पटकसम्म मनासिब कारण बिना तालिम सञ्चालन नगरेमा,
- (घ) दफा १० को उपदफा (४) र (५) बमोजिम मापदण्ड पुरा नगरेमा,
- (ङ) प्रचलित कानून बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन नगरेमा।

(२) केन्द्रले प्रदान गरेको प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्रमाणीकरण देहाय बमोजिमको अवस्थामा खारेज वा अमान्य घोषित गर्नसक्नेछः-

- (क) सूचिकृत प्रशिक्षकले सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा २ (दुई) ब्याच तालिममा सैद्धान्तिक वा क्लिनिकल वा दुवै अभ्यासमा दक्षता प्रस्तुत नगरेमा,
- (ख) प्रशिक्षक प्रशिक्षण लिएको ३ वर्षसम्म पनि सम्बन्धित विषयको तालिम प्रशिक्षण नगरेमा,
- (ग) मापदण्ड र प्रोटोकल अनुसार तालिम सञ्चालन नगरेमा,
- (घ) प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमको प्रमाणपत्रको आधिकारिकता पुष्टि नभएमा।

२५. सेवाकालीन तालिम: (१) केन्द्रले स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत जनशक्तिको लागि सेवाकालीन तालिम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) सेवाकालीन तालिमको अवधि नेपाल सरकारले सेवाकालीन तालिमको लागि निर्धारण गरेको अवधि बमोजिम हुनेछ ।

(३) सेवाकालीन तालिमको पाठ्यक्रम केन्द्रले तयार गरी मन्त्रालयले स्वीकृत गरे पश्चात लागु हुनेछ ।

२६. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषय प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची -१

तालिम प्रशिक्षण मूल्याङ्कन

(दफा ७ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

तालिमको नाम:

प्रशिक्षकको नाम:

तालिम स्थल:

(क्र.सं. १ देखि १० सम्म प्रत्येकको १०-१० पूर्णांक)

क्र. सं.	विवरण	अवलोकन मूल्याङ्कन	बुँदागत रूपमा दिईएका सुझाव तथा गरिएका कार्यहरू
१	सेसनमा प्रस्तुत गरिएका विषयबस्तुहरू प्रष्ट बुझिएको		
२	सेसनमा प्रस्तुत गरिएका विषयबस्तुहरू सरल भाषा र सहज रूपमा प्रस्तुत भएको		
३	सेसनमा सहभागीहरूका जिज्ञासाहरू प्रभावकारी तथा उपयुक्त तरिकाबाट समाधान गरिएको		
४	तालिम पाठ्यक्रममा उल्लेखित विधिहरू प्रयोग गरेको		
५	सेसनमा सहभागीको ध्यान केन्द्रित गर्नसकेको		
६	सेसनमा दृष्य सामग्रीहरू ठीकसँग प्रयोग भएको		
७	सेसनमा सहभागीहरूलाई पूर्ण सहभागी		

	गराईएको		
८	सेसनबाट पाठ्यक्रमको उद्देश्य पुरा भएको		
९	सेसनमा सहजकर्ताको हाउभाउ र सहभागीप्रतिको सहयोगीपना		
१०	सहजकर्ता र सहभागी तथा अन्य बीचको समन्वय		
		जम्मा अंक	जम्मा प्रतिशत:

मूल्याङ्कन: अति उत्तम-९०%

विशिष्ट-८०-८९ %

उत्तम-७०-७९ %

सामान्य-६०-६९ %

सन्तोषजनक-५०-५९ %

न्यून/कमजोर-५० % भन्दा कम

समग्रमा अवलोकनकर्ताको सुझाव:

अवलोकनकर्ताको नाम र पद:

अवलोकनकर्ताको सहि:

अनुसूची -२

तालिम प्रशिक्षक सीप लेखाजोखा फारम (Facilitator's Facilitation Skills
Appraisal Form)

(दफा ७ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

तालिमको नाम:

मिति:

प्रशिक्षकको नाम:

तालिम स्थल:

S.N.	Facilitation Skills	Yes	Sometimes	No
1	Presents an effective introduction			
2	States the objectives of the presentation/activity as part of the introduction			
3	Asks questions of the entire group			
4	Targets questions to individuals			
5	Asks questions at a variety of levels			
6	Uses learner's name			
7	Provides positive feedback and related examples			
8	Responds to learner's questions			
9	Uses trainer's notes or a personalized reference manual			
10	Maintains eye contact with learners			
11	Speak with appropriate voice and maintains tone rhythm so that all learners can hear and understand			
12	Moves around the room and motivates learners to learn			
13	Maintain appropriate body language and movement			

14	Uses audio-visual effectively			
15	Displays positive use of humors			
16	Presents an effective summary			
17	Provides opportunities for application or practice of presented content			

अनुसूची -३

प्रशिक्षकको क्लिनिकल सीप लेखाजोखा फारम (Clinical Facilitaion Skills appraisal Form)

(दफा ७ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

तालिमको नाम:

मिति:

प्रशिक्षकको नाम:

तालिम स्थल:

S.N.	Demonstration Skills	Yes	Sometimes	No
1	Uses trainer's notes, a personalized manual or learning guide			
2	States the objectives as part of the introduction			
3	Presents an effective introduction			
4	Arranges the demonstration area so that learners are able to see each step in the procedure clearly			
5	Never demonstrates an incorrect procedure or shortcuts			
6	Communicates with the model or client during the demonstration of the activity/skill			
7	Asks questions and encourages learners to ask questions			
8	Demonstrates or simulates appropriate infection prevention practices			
9	Positions the models as it were an actual client, when using a model			
10	Maintains eye contact with learners as much as possible			

11	Projects/appropriate voice so that all learners can hear			
12	Provides opportunities for the learners to practice the activity/skill under direct supervision			

अनुसूची — ४

कोचिङ्ग प्रशिक्षक क्लिनिकल सीप लेखाजोखा फारम (Coaching Clinical Facilitaion Skills Appraisal Form)
(दफा ७ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

तालिमको नाम:

मिति:

प्रशिक्षकको नाम:

तालिम स्थल:

S.N.	Facilitaion Skills	Yes	Sometimes	No
Before Practice Session				
1	Greets the learner			
2	Asks the learner to reflect on her/his performance in previous practice sessions			
3	Asks which steps or tasks the learner would like to work on during the practice session			
4	Reviews any difficult steps or tasks in the learning guide that will be practiced during the session			
5	Works with learner to set specific goals for practice session			
During Practice Session				
1	Observes as the learner practices the procedure			
2	Provides positive reinforcement and suggestions for improvement as the learner practices the procedure			
3	Refers to the learning guide during observation			
4	Records notes about learner			

	performance on the learning guide during the observation			
5	Is sensitive to the client when providing feedback to the learner during a clinical session			
6	Provides corrective comments only when the comfort or safety of client is in doubt			
After Practices: Feedback Sessions				
1	Greets the learner			
2	Asks the learner to share feelings about the practices session			
3	Asks the learner to identify those steps performed well			
4	Asks the learner to identify those steps where performance could be improved			
5	Refers to notes on the learning guide			
6	Provides positive reinforcement regarding those steps or tasks the learner performs well			
7	Offers specific suggestions for improvement			
8	Works with the learner to establish goal for the next practice session			

अनुसूची — ५

तालिम दर्ता फारम

(दफा ९ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

PP Sized
Photo

Province Government

Province No. 5

Ministry of Social Development

Health Training Centre

Butwal, Nepal

TRAINING REGISTRATION FORM

Name of the Training: .....

Participant

Master Trainer/Trainer/Co-trainer/Co-ordinator

Training Site:..... Province: .....

Starting Date: ..... Ending Date: .....Fiscal Year:.....

Personal Information

Name in English (Block Letter): .....

नेपालीमा: .....

Sex: Male Female Other

Date of Birth (in BS): .....

CURRENT HOME ADDRESS

District: Rural Municipality/Municipality:

Ward No.: Phone/Mobile No.: Email Address:

CASTE

- Dalit
 Aadibasi/Janajati
 Terai Caste (Madhesi)
 Muslim
 Khas/Arya
 Tharu
 Others

PIS No.:   Citizenship No.:   Council Registration No.:

<u>CADRE</u>	<u>SPONSOR</u>
1. Medical:	☐ Government
2. Nursing:	☐ Non-Government (Specify):
3. Public Health:	☐ Semi-Government (Specify)
4. Health Promotion & Education:	☐ Self:
5. Paramedics:	☐ Others (Specify):
6. Pharmacy:	
7. Ayurweda/Unani/Homeopathy:	
8. Laboratory:	
9. Others:	
<u>WORKPLACE</u>	
Organization Name:	
District: Province:	Rural/Municipality: Ward No.:
Phone/Mobile No.:	Fax No.: Post: Level:
.....	.....
Name and Signature of Participant	Name and Signature of Training Co-ordinator

अनुसूची-७

तालिम गुणस्तर सुधार टुलहरु

(दफा १० को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

प्रदेश सरकार,

प्रदेश नं. ५

सामाजिक विकास मन्त्रालय

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र

तालिम कार्यक्रमको गुणस्तर सुधारको लागि आधारभूत चेक लिष्ट

कार्यक्रमको नाम		जम्मा पूर्णांक: २५०
स्थान		न्यूनतम प्राप्त गर्नु पर्ने अंक: २०० (८०प्रतिशत)
आन्तरिक ☐ बाह्य ☐	अवलोकनकर्ताको नाम:	जम्मा मापदण्डहरु: १६
अवलोकनकर्ताको पद/संस्था		जम्मा स्तरियताहरु: ५०

Scoring Key: Yes Means: १=२० प्रतिशत, २=४० प्रतिशत, ३=६०

प्रतिशत, ४=८०प्रतिशत, ५=१०० प्रतिशत, N=No, NA=Not Applicable

कार्य सम्पादन मापदण्ड	मापदण्ड पुष्टि गर्ने आधारहरू	आन्तरिक/बाह्य							कैफियत
		१	२	३	४	५	N	NA	
१. उपयुक्त तालिम कक्ष	तालिमकोठामा सेसन चलाइरहँदा अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने:								
	१. तालिम हालको General Appearance								
	२. हावा ओहर दोहोर हुन सक्ने कोठा भएको								
	३ पर्याप्त उज्यालो भएको								
	४. सहजीकरण गर्न उपयुक्त स्थान भएको								
	५. सहजकर्ता हिडडुल गर्न पर्याप्त ठाउँ भएको								
	६. ध्यान केन्द्रित गर्न हल्ला नहुने ठाउँ भएको								
	७. तालिम कक्ष नजिक सफा चर्पी भएको								
	८. सफा पिउने पानीको व्यवस्था भएको								
		Sub-Total							
२. तालिम सञ्चालनमा आवश्यक पर्ने आधारभूत	तालिम कक्ष सफा, काम गर्न उपयुक्त र उपकरण राम्रोसँग मिलाएर राखेको छ छैन अवलोकन गर्ने:								
	१. LCD प्रोजेक्टर, न्युजप्रिन्ट, मेटाकार्ड, मार्कर								
	२. टेबल, ईजेल बोर्ड, व्हाईट								

उपकरण र सामग्रीहरूको उपलब्धता	बोर्ड, पोडियम																		
	३. सहभागी अनुपातमा कुर्सीको संख्या पर्याप्त मात्रामा भएको																		
	४. झ्यालमा पर्दा, पंखा, साउण्ड सिस्टम																		
	Sub-Total																		
३.प्रशिक्षक प्रशिक्षणको लागि योग्यता	सबै प्रशिक्षकहरू तालिम सञ्चालन पूर्व प्रशिक्षक प्रशिक्षणमा संलग्न र तालिम व्यवस्थापन निर्देशिका अनुसार प्रशिक्षकहरू भएको																		
	Sub-Total																		

खण्ड ४) संख्या १३ प्रदेश राजपत्र भाग ३ मिति २०७७।०४।२८

कार्य सम्पादन मापदण्ड	मापदण्ड पुष्टि गर्ने आधारहरू	आन्तरिक/बाह्य							कैफियत
		१	२	३	४	५	N	NA	
४. प्रशिक्षकको तालिमको तयारी	१. प्रशिक्षकले तालिम पूर्व सेसन प्लान बनाउने गरेको								
	२. प्रशिक्षकले निर्देशिका अनुसार सन्दर्भ पुस्तिका प्रयोग गरी तालिम चलाईएको								
	३. प्रशिक्षकले नोटहरू तयारी वा प्रशिक्षण निर्देशिका प्रयोग गरी कक्षा सञ्चालन गरेको								
	४. प्रशिक्षकले तालिमको अवधिमा मेटाकार्ड वा फ्लिपचार्ट, पावर पोइन्ट जस्ता सामग्रीहरूको प्रयोग गरेको								
	Sub-Total								
५. सहजकर्ताले सेसन चलाउँदा विषयवस्तुलाई प्रभावकारी तरिकाले शुरु गरेको	तालिम कोठामा सेसन चलाइरहंदा सहजकर्तालाई अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने								
	१. पहिले दिएको प्रशिक्षणसँग मिलाउदै वा संक्षिप्त बताउदै वा मिल्दो जुल्दो								
	२. विषयवस्तुसँग जोड्दै वा मिलाएर प्रशिक्षण दिएको								
	३. आफूले प्रशिक्षण दिन लागेको विषयवस्तुहरूको पुनरावलोकन गरी सुरु								

	गरेको								
	४. विषयवस्तुलाई ध्यानाकर्षण गर्ने र जानकारी दिने तरिकाले प्रशिक्षण दिएको								
	Sub-Total								
६.सहजकर्ताहरूले सेसन चलाउदा सन्दर्भ सामग्रीको प्रयोग	१. प्रशिक्षण गर्ने भाग बारे स्पष्ट निर्धारण गरेको								
	२. सेसनको लागि सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्रीहरूको पहिचान गरेको								
	३. सेसनको लागि सन्दर्भ सामग्रीहरूको प्रयोग गरेको								
	४. सेसनको लागि सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्रीहरूको प्रयोग गर्न प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गरेको								
	Sub-Total								
७. सहजकर्ताले अन्तमा प्रशिक्षण गरेका कुराहरू समेट्ने गरी संक्षेपिकरण गरेको	तालिम कोठामा सेसन चलाइरहदा सहजकर्तालाई अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने								
	१. हरेक सेसनको अन्तमा प्रशिक्षणका मुख्य कुराहरूमा जोड दिने गरेको								
	२. सहभागीहरूलाई प्रश्न सोध्ने मौका दिने गरेको								
	Sub-Total								

८. सहजकर्ताले प्रभावकारी सेसन चलाउन र प्रश्न सोध्ने तरिकाको प्रयोग	तालिम कोठामा सेसन चलाइरहदा सहजकर्तालाई अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने								
	१. सहभागीहरूले सुन्ने गरी बोलेको								
	२. कोठाको वरिपरि घुमेर सेसन चलाएको								
	३. सहभागीहरूसँग आँखामा आँखा मिलाएर सेसन चलाएको								
	४. मेटाकार्ड वा फ्लिपचार्ट आदि सामग्री प्रयोग गरेको र पुरै वा केहि गल्ती उत्तरहरूलाई सकारात्मक तरिकाले मिलाउने गरेको								
	५. प्रशिक्षण निर्देशिका अनुसार रोल प्ले, केस स्टडी, समूहमा कार्य, अभ्यास गराएको								
	Sub-Total								
९. ब्यानरको प्रयोग गरिएको	अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने: (दृष्य सामग्री देखाउने ठाउँमा ब्यानर राखिएको हुनु हुँदैन)								
	१. निर्देशिका अनुसार ब्यानर बनाईएको								
	२. उपयुक्त स्थानमा ब्यानर राखिएको								
	Sub-Total								
१०. सरकारी निकायको संलग्नता	पत्राचार गरेका कुरा अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने								
	१. तालिम सञ्चालन गर्न पत्राचार लगायत व्यवस्थापन								

	सरकारी कार्यालयबाट भएको								
	२. तालिम सञ्चालन गर्न सरकारी कर्मचारी संलग्न रहेको								
	३. तालिम सञ्चालन गर्न सरकारी भवनको प्रयोग भएको (सरकारी भवनको उपलब्धता भएमा मात्र)								
	Sub-Total								
११. आर्थिक व्यवस्थापनमा लेखा कर्मचारीको संलग्नता	लेखासँग सम्बन्धित कर्मचारी आर्थिक व्यवस्थापनमा संलग्नता भएको								
	Sub-Total								
१२. तालिम केन्द्रको संलग्नता	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र वा स्वास्थ्य तालिम केन्द्र वा केन्द्रबाट प्रमाणित क्लिनिकल स्थलको संलग्नता								
	Sub-Total								
१३. तालिमको अभिलेख ठिकसँग भएको	अभिलेख हेरेर एकिन गर्ने								
	१. अनुसूची- ७ बमोजिमको फारममा नियमित रूपमा सहभागीको हाजिर गर्ने गरेको								
	२. सहभागीहरूको अनुसूची ६ बमोजिमको Training Registration Form भरिएको								
	३. तालिम सञ्चालन निर्देशिका अनुसार कार्यतालिका भएको								
	४. तालिम सम्पन्न भएपछि नियमित रूपमा सम्बन्धित								

	निकायमा प्रतिवेदन पठाउने गरेको									
	Sub-Total									
१४. तालिममा सहभागी तथा सहजकर्ता संख्या	निर्देशिकामा तोकिए अनुसार प्रति ब्याच तालिममा सहभागी (.....) तथा प्रशिक्षक/सहजकर्ता (.....) हरूको संख्या एकिन भएको									
	Sub-Total									
१५. तालिम सामग्रीहरूको प्रयोग	तालिम सेसन चलाइरहदा प्रशिक्षक/सहजकर्तालाई अवलोकन गरी पत्ता लगाउने									
	१. प्रशिक्षण निर्देशिका (Trainers Guide: Trainers manual, Trainers Note, Course outline etc.) बमोजिम भएको									
	२. सन्दर्भ पुस्तिका (Trainee Manual) सहभागीहरूलाई वितरण गरीने अभ्यास भएको									
	Sub-Total									
१६. हरेक दिनको अन्तमा प्रशिक्षक/सहजकर्ताहरू दिनभर सञ्चालन गरेको सेसनका विषयमा छलफल हुने गरेको	अवलोकन गरेर पत्ता लगाउने									
	१. प्रशिक्षक/सहजकर्ताहरूले आआफ्नो अनुभव व्यक्त गरेको/सञ्चालन भईसकेको सेसनहरूको विषयवस्तुमा छलफल गरेको									
	२. आगामी सेसन सञ्चालनका प्रक्रियाका विषयमा छलफल गरेको ।									
	३. सहभागीहरूको सिट प्लान									

खण्ड ४) संख्या १३ प्रदेश राजपत्र भाग ३ मिति २०७७।०४।२८

	पुनरावलोकन गरेको								
	Sub-Total								
	कुल जम्मा (१-१६)								

१. परिक्षण गरेको पटक	१	२	३	४	५
२. ५० वटा मध्ये पुरा गरेका जम्मा स्तरीयताहरु					
३. कुल प्राप्त अंक					
४. जम्मा प्राप्त प्रतिशत					

अनुसूची-८

क्लिनिकल तालिम स्थलहरूको सूची

(दफा १० को उपदफा (८) सँग सम्बन्धित)

राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट Certified प्रदेश ५ का क्लिनिकल तालिम स्थलहरू

S.N.	NAME OF CLINICAL TRAINING SITE	NAME OF TRAINING
1	Lumbini Provincial Hospital, Butawal, Rupandehi	SBA, SAS
2	Bhim Hospital, Bhairahawa, Rupandehi	SBA
3	AMDA Hospital, Butawal, Rupandehi	SBA, OTTM
4	FPAN Branch, Butawal, Rupandehi	FP-(LARC)
5	FPAN Branch, Dang	FP-(LARC)
6	Bheri Hospital, Nepalgunj, Banke	Comprehensive RH -FP, SBA, ASRH, SAS, GBV, CACX screening, POP and Pediatric Nursing

अनुसूची-९

स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको क्षेत्र, विषय र अवधि

(दफा ११ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
(क)	प्रजनन स्वास्थ्य तालिम	(१) परिवार नियोजन तथा परामर्श तालिम	८ दिन	१२ जना	४
		(२) आई.यु.सी.डी. तालिम	८ दिन	४ जना	४
		(३) ईम्प्लान्ट तालिम (नर्स तथा प्यारामेडिक्स)	८ दिन	४ जना	२
		(४) ईम्प्लान्ट तालिम (चिकित्सक)	५ दिन	४ जना	२
		(५) मिनिल्याप तालिम (मे.अ./स्टाफ नर्स)	१२ दिन	४ जना	४
		(६) नन-स्काल्पल भ्यासेक्टोमी तालिम	१२+५ दिन	४ जना	४
		(७) किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य तालिम	५ दिन	१५-२० जना	४
		(८) लैंगिक हिंसाबाट प्रभावितको लागि स्वास्थ्य सेवा तालिम	४ दिन	१२ जना	४
		(९) NSV Self Paid Learning approach तालिम	८ दिन	१ जना	१
		(१०) नर्सिङ स्टाफको लागि (पि.पि.आइ.यु.सि.डी.) तालिम	३ दिन	१० जना	३
(ख)	सुरक्षित	(१) दक्ष प्रसुतिकर्मी (चिकित्सक)	७०	५-७ जना	४

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
	मातृत्व तथा नवजात शिशु स्याहार तालिम	तालिम	दिन		
		(१) दक्ष प्रसुतिकर्मी (नर्स तथा अनभि) तालिम	६० दिन	८-१४ जना	४
		(३) नवजात शिशु स्याहार तालिम (नर्स)	१५ दिन	१२ जना	४
		(४) रुरल अल्ट्रासाउण्ड तालिम	२१ दिन	५-६ जना	४
		(५) CEONC/BEONC र परिवार नियोजन Onsite Coaching / Mentoring MToT	७ दिन	१० जना	४
		(६) Advance SBA तालिम (चिकित्सक)	७० दिन	४ जना	३
		(७) ओब्सटेट्रिक फिस्टुला व्यवस्थापन तालिम (On the Job Training)	१२० दिन		
		(८) पाठेघरको मुखको क्यान्सर पहिचान तथा रोकथाम तालिम	६ दिन	१० जना	४
		(९) पेल्विक अंग प्रोल्याप्सको व्यवस्थापन तालिम (२ हप्ता स्वअध्ययन र ६ दिन अभ्यास)	२० दिन	१० जना	४
		(१०) सुरक्षित गर्भपतन सेवा तालिम (चिकित्सक-1 st , 2 nd & 3 rd Trimester)	१० दिन	१० जना	४

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
		(११) सुरक्षित गर्भपतन सेवा तालिम (नर्स-1 st , 2 nd & 3 rd Trimester)	१४ दिन	१० जना	४
(ग)	नसर्ने रोग नियन्त्रण तालिम	(१) पेन प्याकेज (नसर्ने रोग नियन्त्रण-ToT) तालिम	५ दिन	२० जना	५
		(२) पेन प्याकेज (नसर्ने रोग नियन्त्रण) तालिम	४ दिन	२५ जना	५
		(३) प्यालियटिभ स्याहार तालिम	१४ दिन	१६ जना	४
		(४) मानसिक स्वास्थ्य प्रशिक्षक प्रशिक्षण	६ दिन	२०-२५ जना	४
		(५) मानसिक स्वास्थ्य तालिम (चिकित्सक/हेअ)	६ दिन	२०-२५ जना	४
		(६) मानसिक स्वास्थ्य परामर्श तालिम (स्टाफ नर्स/अनमी)	६ दिन	२०-२५ जना	४
(घ)	सरुवा रोग नियन्त्रण तालिम	(१) संक्रमण रोकथाम प्रशिक्षक प्रशिक्षण	३ दिन	२०-२५ जना	४
		(२) कम्प्रिहेन्सिभ कुष्ठरोग तालिम (CLT)	५ दिन	२०-२५ जना	४
		(३) यौन रोग व्यवस्थापन तालिम	५ दिन	१० जना	४
		(४) Oppertunistic Infection तालिम	५ दिन	१० जना	४

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
		(५) सर्पदंस उपचार तालिम	३ दिन	२०-२५ जना	४
		(६) कुष्ठरोगको Reaction / Neuritis तालिम	५ दिन	१६-२० जना	४
		(७) संक्रमण रोकथाम तालिम	५ दिन	२०-२५ जना	४
		(८) भेक्टर बर्न डिजिज नियन्त्रण तालिम	७ दिन	२०-२५ जना	४
		(९) क्षयरोग नियन्त्रण सम्बन्धी मोडुलर तालिम	३ दिन	२०-२५ जना	४
		(१०) HIV नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम	५ दिन	२०-२५ जना	४
		(११) कुष्ठरोग आधारभूत तालिम (BLT)	२ दिन	२०-२५ जना	४
		(१२) एम. डि. आर. आधारभूत तालिम	५ दिन	२०-२५ जना	४
		(१३) eTB-DHIS तालिम	२ दिन	२०-२५ जना	४
(ड)	बाल स्वास्थ्य तथा पोषण तालिम	(१) सी वि आइ एम एन सी आई तालिम	६ दिन	२०-२५ जना	४
		(२) नव शिशु शल्य कक्ष व्यवस्थापन तालिम	२१ दिन	२०-२५ जना	४
		(३) पेडियाट्रिक नर्सिङ तालिम	३०	१० जना	४

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
			दिन		
		(४) कोल्ड चैन युजर्स मेन्टेनेन्स तालिम	५ दिन	१० जना	४
		(५) खोप सम्बन्धी आधारभूत तालिम	४ दिन	२०-२५ जना	४
		(६) शीघ्र कुपोषण एकिकृत व्यवस्थापन तालिम	४ दिन	२०-२५ जना	४
(च)	स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य तालिम	(१) शल्य कक्ष व्यवस्थापन तालिम	४२ दिन	१० जना	४
		(२) क्लिनिकल तालिम सीप (CTS)	५ दिन	१२-१६ जना	४
		(३) मिड लेवल प्राक्टिकम तालिम	१० दिन	१० जना	४
		(४) ट्रमा केयर तालिम	२ दिन	२० जना	४
		(५) ईमरजेन्सी व्यवस्थापन तालिम	५ दिन	२०-२५ जना	४
		(६) स्वास्थ्य सुचना व्यवस्थापन तालिम	३ दिन	२० जना	४
		(७) मेडिको लिगल तालिम (चिकित्सक)	१६ दिन	२० जना	४
		(८) सेवा प्रवेश (Induction) तालिम (अधिकृत स्तर)	३० दिन	२०-२५ जना	४
		(९) सेवा प्रवेश (Induction)	१५	२०-२५	४

खण्ड ४) संख्या १३ प्रदेश राजपत्र भाग ३ मिति २०७७।०४।२८

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
		तालिम (सहायक स्तर)	दिन	जना	
		(१०) Appreciative Inquiry तालिम	३ दिन	२०-३० जना	४
		(११) नर्सका लागि आई सी यु	३० दिन	२०-२५ जना	४
		(१२) एक्सरे युजर्स मेंटीनेन्स तालिम	१४ दिन	१० जना	४
		(१३) ल्याब युजर्स मेन्टेनेन्स तालिम	१८ दिन	१० जना	४
		(१४) मौसम परिवर्तन र स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम (Climate Change and Health)	४ दिन	२०-२५ जना	४
		(१५) स्वास्थ्य तालिम सीप (HTS)	५ दिन	१२ जना	४
		(१६) स्वास्थ्य विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम		२०-२५ जना	४
		(१७) नर्सिंग अधिकृतहरूलाई नेतृत्व तथा व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि तालिम	६ दिन	२० जना	४
		(१८) रेविज भ्याक्सिन प्रयोग तथा सर्पदंश उपचार सम्बन्धी तालिम	३ दिन	२० जना	४
		(१९) आधारभूत स्वास्थ्य सेवा मापदण्ड तालिम			

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
		(२०) सामाजिक परिक्षण प्रशिक्षक प्रशिक्षण			
		(२१) औषधिको समुचित प्रयोग तालिम			
		(२२) आँखा, नाक, कान, घाँटी तथा मुख स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण			
		(२३) महामारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम	३ दिन	२०-३० जना	४
		(२४) आधारभुत जेड एन मईक्रोस्कोपी तालिम	६ दिन	१० जना	४
		(२५) GBV Medico Legal (तालिम	५ दिन	२०-२५ जना	४
(छ)	लामो अवधिको तालिम	(१) सि. अ. हे. व. स्तरवृद्धि तालिम	६ महिना	२०-२५ जना	४
		(२) सि. अ. न. मि. स्तरवृद्धि तालिम	६ महिना	२०-२५ जना	४
		(३) एनेस्थेसिया सहायक कोर्ष	१ वर्ष	१५ जना	४
		(४) बायोमेडिकल तालिम कोर्ष	१.५ वर्ष	२४ जना	४
(ज)	आयुर्वेद तथा बैकल्पिक	(१) आयुर्वेद चिकित्सकलाई पञ्चकर्म चिकित्सा तालिम	३५ दिन	५ जना	२
		(२) आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीलाई	१५	५ जना	२

खण्ड ४) संख्या १३ प्रदेश राजपत्र भाग ३ मिति २०७७।०४।२८

खण्ड	क्षेत्र	विषय	अवधि	सहभागी संख्या	प्रशिक्षक संख्या
	चिकित्सा	पञ्चकर्म तालिम	दिन		
	स्वास्थ्य	(३) आयुर्वेद चिकित्सकलाई	४५	५ जना	२
	सम्बन्धी	क्षारसुत्र चिकित्सा तालिम	दिन		
		(४) आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीलाई	१५	१० जना	२
		Therapeutic Yog Training	दिन		
		(५) आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीको लागि	६०	१० जना	४
		सेवाकालीन मिड लेवल तालिम	दिन		
		(६) योग तथा जीवनशैली	३ दिन	२०-२५	४
		व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम		जना	

अनुसूची-१०

तालिम सम्पन्न पछि प्रदान गरिने प्रमाणपत्र
(दफा १२ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

Province Government
Ministry of Social
Development
Health Training Centre
Province No. 5, Rupandehi

Photo

Reg. No.:

CERTIFICATE

This is to certify that Mr/Mrs/Ms. .... Post.....
Council no. .... of ..... has successfully completed the training
course on ..... from .....
to ..... conducted at .....

.....
Name:
Training Co-ordinator

.....
Name:
Program co-ordinator & Health
Training centre, Butwal

.....
Name:
Director, Health
Training Center,
Butwal, Rupandehi

Issue Date:

अनुसूची-११

तालिम प्रक्रिया र व्यवस्थापन मूल्याङ्कन फारम
(दफा १२ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

Province Government
Province No. 5
Ministry of Social Development
Health Training Centre
Butwal, Nepal

Training Process and Management Evaluation Form

Name (Optional):

1. Please rate the training in terms of its output and usefulness in the following areas, using the scale below.

RATING SCALE: 1 = LOW   2 = MEDIUM   3 = HIGH

Area	Content	1	2	3
Effectiveness	Identified training needs and objectives achieved			
	Training met my professional learning needs			
	Develop skills for using on the job			
Comprehension	Trainer covered enough facts, examples knowledge and experiences to support learning session. Interaction encouraged			
	Conciseness & clarity of content were satisfied			
	Materials clear, helpful and easy to understand			
	Multimedia materials clearly visible and audible			
	Content of the course was organised and easy to follow			
Attractiveness	Feeling of Confident in conducting such training			
	Slide presentation were attarctive & appealing			
	Classroom facilities were organized, attractive, adequate and comfortable			
	Sitting arrangement of classroom appropriate			
Engagement	Presentation styles(Discussion, role play, lecture, interactive quiz, & simulation/group exercise etc) were the most effective, relevant and helpful			
	Trainer actively involved in the learning process			
	Active learning approaches as face-to-face			

	Interaction made in the session			
	Trainer were knowledgable and well prepared and able to answer any questions			
Overall Management	Training Venue Comfortable and well			
	Duration & date of training enough & appropriate			
	Quality of accomodation and services satisfied			
	Quality of refresment and meals satisfied			
	Time was excellently managed			

2. List three strengths of the training:

3. List three areas to improve about the training:

4. List three most important things you learned during this training:

अनुसूची-१२

स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको प्रतिवेदन फारम

तालिम सम्पन्न बिस्तृत प्रतिवेदन

(दफा २० को उपदफा (८) सँग सम्बन्धित)

१. संस्थाको नाम:
२. तालिमको विषय:
३. तालिमको उद्देश्य:
४. तालिम सञ्चालित स्थान:
५. तालिमको अवधि:
६. तालिम सञ्चालन मिति .....देखि..... सम्म
७. तालिममा भएको कूल खर्च:
८. तालिममा सम्बद्ध संघ संस्था:
९. प्रशिक्षकको नाम र ठेगाना:

सि.न.	प्रशिक्षकको नाम	पद	कार्यरत स्थान	मोबाईल न.
१				
२				

१०. तालिम प्रक्रिया:
११. तालिम बिधि:
१२. सहभागीहरुको औसत प्राप्तांक:

सि.न.	क्षेत्र	पुर्व परीक्षा (औसत प्रतिशत)	अन्तिम परीक्षा (औसत प्रतिशत)
१	ज्ञान		
२	सीप र दक्षताको संक्षिप्त ब्याख्या:		

१३. सहभागीबाट सुधारका लागि सुझावहरु:

सि.न.	क्षेत्र	सुझाव
१	व्यवस्थापन	
२	सामग्री	
३	प्रशिक्षक	
४	अन्य	

१४. प्रशिक्षकबाट सुधारका लागि सुझावहरु:

सि.न.	क्षेत्र	सुझाव

१५. तालिम सञ्चालनमा परेका समस्या र समाधानका प्रयास

सि.न.	समस्या	समाधानका प्रयास

१६. सहभागीहरुको विवरण:

क्र.सं.	नाम र ठेगाना	उमेर	लिंग		जात	शैक्षिक योग्यता	सम्पर्क फोन नं.	हाजिरी दिन	कैफियत
			पुरुष	महिला					

१७. उपलब्धिहरु:

.....

पेश गर्ने

.....

प्रमाणित गर्ने

अनुसूची-१३

स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिममा विभिन्न निकाय तथा संघ संस्थाहरुको भूमिका
(दफा २१ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

क. सामाजिक विकास मन्त्रालय

१. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको प्रादेशिक नीति, रणनीति, मापदण्ड, कार्यविधि, पाठ्यक्रम, निर्देशिका, प्रोटोकल स्वीकृत गर्ने,
२. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुपरीवेक्षण र मूल्याङ्कनको सम्बन्धमा निर्देशन दिने,
३. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना स्वीकृत/अनुमोदन गर्ने र बजेट विनियोजन गर्ने,
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिममा अन्तर मन्त्रालय र अन्तर तह समन्वय गर्ने,
५. सेवाकालीन तालिमको पाठ्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।

ख. स्वास्थ्य तालिम केन्द्र: स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको विषयमा केन्द्रले देहायका कार्यहरु गर्नेछः

१. तालिम सम्बन्धी रणनीति, मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिका, प्रोटोकल, पाठ्यक्रम तयार गरी स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने,
२. तालिम आवश्यकता पहिचान, अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने,
३. तालिम प्याकेज निर्माण, परिमार्जन र कार्यान्वयन गर्ने,
४. तालिम सामग्री विकास, उत्पादन, प्रयोग र प्रभावकारिता अध्ययन गर्ने,
५. तालिम कार्यक्रमको योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुपरीवेक्षण, फलोअप र मूल्याङ्कन गर्ने,

६. तालिम सञ्चालन, व्यवस्थापन र सहजीकरण गर्ने,
७. तालिम कार्यक्रमको अभिलेखन र प्रतिवेदन संकलन गर्ने,
८. तालिम स्थल मूल्याङ्कन, मापदण्ड एवं गुणस्तर निर्धारण र प्रत्यायनको लागि सिफारिस गर्ने,
९. तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन गर्ने,
१०. तालिम लिएका वा नलिएका स्वास्थ्यकर्मीको लगत तयार गर्ने,
११. तालिमको प्रभावकरीताको अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने,
१२. प्रशिक्षकहरूको रोष्टर तयार गरी अध्यावधिक गर्ने,
१३. तालिम प्रत्यायन तथा नियमन, प्रमाणपत्र तयार, प्रमाणीकरण र प्रदान गर्ने,
१४. तालिमको गुणस्तर कायम गर्ने, गराउने,
१५. तालिम सञ्चालनको लागि अनुमति प्रदान गर्ने,
१६. माष्टर प्रशिक्षक प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने र प्रशिक्षकको प्रमाणीकरण गर्ने,
१७. स्थानीय तहसँग समन्वय गरी स्थानीय तहको लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनमा समन्वय, सहजीकरण र सम्पर्क गर्ने ।

ग. स्वास्थ्य निर्देशनालय, प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र र प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला

१. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता पहिचान र निर्धारणमा सहयोग गर्ने,
२. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना तथा सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा पठाउने,

३. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमका लागि सहभागी छनौट गरी पठाउने,
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमका लागि आवश्यक तालिम सामग्री उपलब्ध गराउने,
५. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर अनुगमन र सुधार गर्ने,
६. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर लगायतका कुराहरूमा पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने,
७. यस निर्देशिका बमोजिम केन्द्रले निर्धारण गरेको पाठ्यक्रम तथा मापदण्ड अनुसार आफ्नो कार्यालयको वार्षिक कार्यक्रममा उल्लेख गरिएका तालिमहरू सञ्चालन गर्ने ।

घ. स्वास्थ्य कार्यालय र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र

१. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता पहिचान र निर्धारणमा सहयोग गर्ने,
२. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना तथा सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा पठाउने,
३. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमका लागि उपयुक्त सहभागी छनौट गरी पठाउने,
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर अनुगमन र सुधार गर्ने,
५. स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने र तालिम आवश्यकता निर्धारणमा सहयोग गर्ने,
६. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर लगायतका कुराहरूमा पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने,

७. यस निर्देशिका बमोजिम केन्द्रले निर्धारण गरेको पाठ्यक्रम तथा मापदण्ड अनुसार आफ्नो कार्यालयको वार्षिक कार्यक्रममा उल्लेख गरिएका तालिमहरू सञ्चालन गर्ने,
८. जिल्लास्तरीय स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम र अभिमुखीकरण सञ्चालन गर्ने ।

घ. प्रादेशिक अस्पताल (आयुर्वेद चिकित्सालय समेत)

१. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता पहिचान र निर्धारणमा सहयोग गर्ने,
२. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना तथा सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा पठाउने,
३. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमका लागि उपयुक्त सहभागी छनौट गरी पठाउने,
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम स्थल विकास गर्ने,
५. यस निर्देशिका बमोजिम केन्द्रले निर्धारण गरेको पाठ्यक्रम तथा मापदण्ड अनुसार आफ्नो कार्यालयको वार्षिक कार्यक्रममा उल्लेख गरिएका तालिमहरू सञ्चालन गर्ने,
६. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर अनुगमन र सुधार गर्ने,
७. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर लगायतका कुराहरूमा पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।

ड. स्थानीय तह (अस्पताल/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, आयुर्वेद औषधालय)

१. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता पहिचान र निर्धारणमा सहयोग गर्ने,
२. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको योजना तथा सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा पठाउने,
३. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमका लागि उपयुक्त सहभागी छनौट गरी पठाउने,
४. स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिमको गुणस्तर लगायतका कुराहरुमा पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने,
५. स्वास्थ्यकर्मीले तालिम लिए अनुसार कार्य भए नभएको एकिन गर्ने र काम गर्न सहजीकरण गर्ने ।

आज्ञाले,
डा. गोपिकृष्ण खनाल
सचिव